

Чубикіна А. О., здобувачка вищої освіти 4 курсу, гр..ОА-171
Науковий керівник – **Перетятко Ю. М.**, к.е.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м.Чернігів, Україна)

ВИДИ КОШТОРИСІВ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЇХ ВИКОНАННЯМ

Для виконання державних функцій проводять свою діяльність бюджетні установи. Оскільки такі установи фінансуються з державного бюджету, державна політика та обсяги фінансових ресурсів впливають на функціонування бюджетних установ та їх ефективність роботи. Фінансування з бюджету, бюджетні процеси впливають на економіку країни, внутрішній та зовнішній баланси, тому поповнення резервів, розподіл цільових напрямів їх використання завжди досліджується та вивчається експертами. Для бюджетних установ головним фінансовим документом є кошториси. Контроль за їх виконанням та аналіз займає вагомe місце у дослідженні бюджетного фінансування та його розвитку.

Сутність поняття кошторис характеризується як основний плановий фінансовий документ бюджетної установи, яким на бюджетний період встановлюються повноваження щодо отримання надходжень і розподіл бюджетних асигнувань на взяття бюджетних зобов'язань та здійснення платежів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення результатів, визначених відповідно до бюджетних призначень [5]. Тобто для виконання функцій бюджетна установа керується планом - кошторисом. Він містить в собі обсяги доходів і видатків на певний період.

Розпорядження бюджетними коштами здійснюється відповідно кошторису, при цьому посилаючись на бюджетну класифікацію видатків. Також разом з кошторисом затверджуються невід'ємні документи, а саме план асигнувань, щомісячний план використання бюджетних коштів, план спеціального фонду, план надання кредитів із загального фонду бюджету та план використання бюджетних коштів навчальних закладів та наукових установ [5].

Розрізняють такі види кошторису, як індивідуальний, загальний, зведений та на проведення централізованих заходів (табл..1)

Таблиця 1 – Види кошторисів бюджетних установ

Вид	Характеристика
Індивідуальний	Єдиний кошторис доходів і видатків окремої бюджетної установи
Загальний	Кошторис, що складається за однотипними бюджетними установами
Зведений	Сукупність індивідуальних кошторисів однотипних установ та на проведення централізованих заходів
На проведення централізованих заходів	Змагань, олімпіад, семінарів тощо

Джерело: [3]

Кошторис складається з доходної та видаткової частин. Бюджетна установа являється неприбутковою організацією, проте вона може отримувати доходи у вигляді надходжень від господарської діяльності, надходжень від реалізації майна, надходжень у вигляді орендної плати та коштів, отриманих у результаті надання платних послуг [2].

Контроль у бюджетних установах – це сукупність заходів, які проводять уповноважені органи задля перевірки використання бюджетних коштів [1].

Зауважимо, що формування та використання власних надходжень має бути чітко регламентовано. Усі грошові кошти, які були виділені та використані за призначенням означають виконання бюджету. Суворо контролюються перелік видатків, а саме чи відповідають вони запланованим видаткам та перелік доходів, що відповідає затвердженому списку постанови Кабінету Міністрів України [4].

У перевірці виконання кошторису має місце аналіз звітів про виконання кошторису за загальним та спеціальним фондами. Тут звертають увагу на складання звітів відповідно до законодавства, обсяги асигнувань, наявність перевитрат, нецільового використання коштів тощо за обома фондами. Перевіряють на наявність видатки, здійснені через реєстраційні рахунки, здійснення негрошових операцій, відображень у звітах наданої благодійної допомоги.

Найбільш прискіпливій перевірці підлягає стаття видатків (на заробітну плату, відрядження, оплату комунальних платежів, придбання запасів та предметів довгостроково користування, витрати на ремонт тощо). На практиці зустрічається випадки, коли фактичні видатки не відповідають касовим. Така ситуація може статися у зв'язку з проведенням авансових платежів, неповного використання матеріальних цінностей, погашення кредиторської заборгованості, що рахувалася на початок звітної періоду, здійснення фактичних витрат за рахунок дебіторської заборгованості, що рахувалася на початок періоду. У разі виникнення розбіжностей між фактичними та касовими видатками слід дослідити причину появи та перевірити на дотримання законодавства [2].

Окрім вище перерахованого перевіряються бухгалтерські записи та фінансова звітність на законність ведення операцій та здійснення своїх функцій, відсутність бюджетних правопорушень [1].

Таким чином, можна зробити висновок, що незалежно від виду кошторису бюджетної установи доречно слідкувати за плановими показниками та проводити контроль. Перевірка дасть змогу виявити прогалини, знайти їх причини виникнення та шляхи поліпшення. Удосконалення бюджетного фінансування шляхом ефективного, законного використання бюджетних коштів забезпечить виконання державних функцій на більш якісному рівні.

Список використаних джерел

1. Дікань Л. В. Контроль у бюджетних установах: Підручник.– Х.: ВД «ІНЖЕК».– 2010.– 408 с.
2. Лучко М.Р., Зорій Н.М., Хорунжак Н.М. Контроль у державному секторі економіки. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 287 с.
3. Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228, зі змінами та доповненнями. URL: www.zakon.rada.gov.ua
4. Про затвердження Положення про Державну фінансову інспекцію України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 310, зі змінами та доповненнями URL: www.zakon.rada.gov.ua
5. Шевчук І.Л., Черепанова В.О., Ставерська Т.О. Бюджетна система : навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2015. 284 с.